

IZRICANJE I PROVOĐENJE KAZNENOPRAVNIH MJERA I SANKCIJA PREMA MALOLJETNICIMA I MLAĐIM PUNOLJETNICIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Snježana Pavlić, prof. sociologije i pedagogije¹
Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske
Uprava za zatvorski sustav i probaciju, Sektor za probaciju

Željka Knotek Maloić, prof. psihologije²
Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske
Uprava za zatvorski sustav i probaciju, Sektor za probaciju

Sažetak: U uvodnom dijelu rada riječ je o maloljetnicima i mlađim punoljetnicima koji se pojavljuju kao počinitelji kaznenih djela. Ukratko je naveden zakonodavni okvir, te mjere i sankcije koje se u kaznenom postupku izriču maloljetnicima i mlađim punoljetnicima u Republici Hrvatskoj.

U središnjem dijelu autorice ističu posebnosti kaznenopravnog sustava prema maloljetnicima (temeljna načela, relevantni zakoni i predviđene sankcije), te ustanove u kojima se provode kaznenopravne mjere i sankcije, s naglaskom na one koje se izvršavaju u nadležnosti Ministarstva pravosuđa i uprave, Uprave za zatvorski sustav i probaciju. Nadalje će pobliže biti prikazane kaznene sankcije čije je provođenje u djelokrugu probacijske službe, a izrečene su mlađim punoljetnicima. Također će biti riječi o vrstama kaznenih djela za koja je maloljetnicima i mlađim punoljetnicima najčešće izrečena jedna od odgojnih mjera ili kaznenih sankcija.

Ključne riječi: maloljetnici, mlađi punoljetnici, zakonodavstvo, probacija

Uvod

Krajem 1980-ih i 1990-ih mnoge države pa tako i Hrvatska počele su se intenzivnije baviti temom mladih u sukobu sa zakonom, jer je upravo u tom razdoblju uočen znatan porast maloljetnih počinitelja kaznenih djela (Mandić, 2017.) Dio stručne i šire javnosti zalaže se za strože sankcije prema maloljetnicima, no istovremeno je sve jači interes za promicanjem prava djeteta u kaznenopravnom kontekstu. Konvencija o pravima djeteta (1989), kao temeljni dokument na području prava djece, dijete definira kao svaku osobu mlađu od 18 godina. Ovu dobnu granicu treba jasno razlikovati od maloljetništva kao zakonske dobne skupine koju najčešće definira granica kaznene odgovornosti. (Ricijaš, 2017.) Unatoč preporukama Vijeća Europe i Ujedinjenih naroda, ne postoji unificirana dobna granica kaznene odgovornosti za djecu u Europi, nego ista varira ovisno o domaćem zakonodavstvu dotične države. Kazneni zakon u Republici Hrvatskoj (Kazneni zakon, Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19) definira dijete kao osobu koja u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršila 14 godina života. U većini europskih zemalja dobna granica kaznenopravne odgovornosti za djecu je 14 godina (Austrija, Njemačka, Hrvatska, BiH i dr.) U Skandinavskim zemljama (Švedska, Norveška, Finska, Danska, Island) granica kaznene odgovornosti za maloljetnike je između 14 i 15 godina. Među najnižim dobnim granicama kaznene odgovornosti maloljetnika je ona u Engleskoj, a to je 10 godina (Dunkel, F. Horsfield, P., Pruin, I. (ur.), 2011.)

---

¹Snjezana.Pavlic@mpu.hr

²Zeljka.KnotekMaloic@mpu.hr

Osim Konvencije o pravima djeteta, za područje Europe bitna je i Europska konvencija o ostvarivanju dječjih prava (2010.), koja apostrofira ostvarivanje dječjih prava i najboljeg interesa djece. U hrvatskom kontekstu treba istaknuti Nacionalnu strategiju za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2020. godine, u kojoj su navedeni i ciljevi u pravosuđu.

U većini država, pa i u Hrvatskoj, u okviru kaznenog prava možemo govoriti o nacionalnom zakonodavstvu i međunarodnopravnim dokumentima i standardima postupanja prema maloljetnicima.

Istaknuti ćemo samo neke osnovne dokumente koje je većina država implementirala u svoj zakonodavni okvir, a to su:

- Standardna minimalna pravila Ujedinjenih naroda za maloljetničko pravosuđe (Pekinska pravila 1985.)
- Pravila Ujedinjenih naroda o zaštiti maloljetnika lišenih slobode (JDL Pravila, Havanska pravila 1990.)
- Smjernice Ujedinjenih naroda o prevenciji maloljetničke delikvencije: (Rijadske smjernice, 1990.)

Unatoč gore nabrojanim osnovnim dokumentima i drugim pravnim instrumentima na međunarodnoj razini, u zakonodavstvu i praksi postoji neujednačenost u pogledu zaštite dječjih prava u kaznenom postupanju. Stoga je Odbor ministara Vijeća Europe dana 17. studenoga 2010. godine na 1098. sastanku izaslanstava ministara prihvatio „Smjernice o pravosuđu prilagođenom djeci“ koje bi državama članicama trebale pomoći u prilagodbi pravosudnog sustava djeci. Uzimajući u obzir Smjernice, 11. svibnja 2016. godine donesena je Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća, čija je svrha da utvrdi postupovna jamstva kako bi se osumnjičenicima ili optuženicima u kaznenom postupku mlađima od 18 godina (djeci) osiguralo da mogu razumjeti i pratiti kazneni postupak, ostvarivati pravo na pošteno suđenje, spriječiti ih da ne ponove kazneno djelo te potaknuti njihovu društvenu integraciju. (Zagorec, 2017.)

Maloljetne od punoljetnih počinitelja kaznenih djela razdvaja dobna granica od 18 godina. Međutim, proces fizičkog, psihičkog i socijalnog sazrijevanja individualan je za svakog mladog čovjeka, te često ne odgovara čvrstoj dobnoj granici kaznenopravne punoljetnosti. Ideja da se u zakonodavstvo uvede kategorija mlađih punoljetnika, sa svrhom omogućavanja primjene maloljetničkih sankcija i na punoljetne počinitelje koji nisu dostigli punu zrelost, javila se 30-tih godina prošlog stoljeća. Iako se pojam mlađih punoljetnika na ovom prostoru prvi puta spominje u Krivičnom zakoniku iz 1959. godine, odredbe o mlađim punoljetnicima su u Hrvatskoj po prvi puta izdvojene iz općeg kaznenog zakonodavstva 1997. godine te smještene u Zakon o sudovima za mladež. Ovime je omogućena vrlo velika individualizacija tretmana mlađih punoljetnika (Carić, 2009.)

Vrste maloljetničkih mjera i sankcija

U hrvatskom zakonodavstvu prava djeteta i mlade osobe kao počinitelja kaznenih djela, uređena su Zakonom o kaznenom postupku, Kaznenim zakonom, Prekršajnim zakonom, Zakonom o sudovima za mladež, Zakonom o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje, Zakonom o izvršavanju kazne zatvora kao i provedbenim propisima koji iz njih proizlaze.

Zakon o sudovima za mladež definira maloljetnika kao osobu koja je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršila 14 godina, a nije navršila 18 godina života. Na mlađu djecu mogu se primijeniti jedino odgojne mjere. Mlađe punoljetne osobe, navedeni zakon određuje kao osobe koje su u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršile 18, a nisu navršile 21 godinu.

Maloljetniku koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio 14, a nije navršio 16 godina (mlađi maloljetnik) mogu se izreći odgojne mjere i sigurnosne mjere, dok se starijim maloljetnicima u dobi od 16. do 18. godine, može izreći i maloljetnički zatvor. Punoljetnoj osobi koja u vrijeme suđenja nije navršila 21 godinu može se suditi za kazneno djelo koje je počinila kao maloljetnik, prema odredbama Zakona o sudovima za mladež, pod uvjetima definiranim navedenim zakonom. Iznimno od ovih odredbi, punoljetnoj osobi koja je u vrijeme suđenja napunila 21 godinu sud može umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora. Ako je osoba u vrijeme suđenja navršila 23 godine, sud će umjesto maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora ili uvjetnu osudu. Nadležnost sudova za mladež prestaje s navršenom 23 godinom života.

- Odgojne mjere su: sudski ukor, posebne obveze, pojačana briga i nadzor, pojačana briga i nadzor uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi, upućivanje u disciplinski centar, upućivanje u odgojnu ustanovu, upućivanje u odgojni zavod, upućivanje u posebnu odgojnu ustanovu. Sve gore navedene odgojne mjere u Hrvatskoj su u domeni Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Iznimku čini upućivanje u odgojni zavod, čije je izvršenje u nadležnosti Ministarstva pravosuđa i uprave, Uprava za zatvorski sustav i probaciju.
- Maloljetnički zatvor: može se izreći samo starijem maloljetniku za kazneno djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora 3 godine ili teža kazna, u trajanju od 6 mjeseci do 5 godina, osim ako je za kazneno djelo propisana kazna dugotrajnog zatvora ili se radi o stjecaju dva kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora teža od 10 godina, u kojem slučaju maloljetnički zatvor može trajati 10 godina. Zakon o sudovima za mladež ostavlja sudu mogućnost pridržaja izricanja maloljetničkog zatvora, uz koji maloljetniku mogu biti izrečene odgojne mjere pojačanog nadzora, upućivanje u disciplinski centar i jedna ili više posebna obveza, koje ne mogu trajati dulje od vremena provjeravanja. Također, uz pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora, sud može maloljetniku postaviti i uvjet da se podvrgne izrečenoj sigurnosnoj mjeri.
- Sigurnosne mjere: sud može maloljetniku uz odgojne mjere ili maloljetnički zatvor izreći i sigurnosne mjere. Maloljetniku ne mogu biti izrečene sigurnosne mjere kojima mu se onemogućava obavljanje djelatnosti ili kojima se nalaže udaljenje iz zajedničkog kućanstva.

Prema Izvješću o radu Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava u Rad za opće dobro izrečen je mlađim punoljetnim počiniteljima u 61,3% presuda, uvjetna/djelomično uvjetna osuda osuda sa zaštitnim nadzorom i/ili posebnom obvezom i/ili sigurnosnom mjerom u 12,9 presuda, posebne obveze uz uvjetni otpust u 4,8%. Izvješća za suca izvršenja zastupljena su u 16,1% predmeta, izvješća na zahtjev državnog odvjetnika/suda u postupku odlučivanja o vrsti i mjeri kaznenopravne sankcije svega u 1,61 %, dok zatvori i kaznonice nisu tijekom promatrane godine zatražili niti jedno izvješće. Izvršavanje obveze u prethodnom postupku zatraženo je jednom (1,61%), kao i nadzor pogodnosti izlaska iz zatvora, dok nije zaprimljen niti jedan predmet vezan uz prekid izvršavanja kazne zatvora. (Tablica 1)

Tablica 1 - Mjere i sankcije izrečene maloljetnim počiniteljima u razdoblju od 2016. do 2020. godine*

Godina	Ukupan broj prijedloga za mlt. sankciju	Ukupan broj izrečenih mlt. sankcija	Od toga kazna mlt. zatvora	Od toga pridržaj izricanja mlt. zatvora	Od toga odgojne mjere	Obustava postupka	Od toga oportunitet
2016.	377	387	13	34	340	48	15
2017.	449	318	7	21	290	57	15
2018.	369	315	7	30	278	53	23
2019.	275	317	7	26	284	49	16
2020.	321	380	5	42	333	51	/

*Izvješće o radu Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava u 2020. godini

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (Statistička izvješća 2020.), od ukupno 268 izrečenih mjera i kaznenih sankcija prema maloljetnicima u 2020. godini, odgojne mjere su izrečene u 82,1% slučajeva, zavodske mjere u ukupno 18,3 %, a maloljetnički zatvor u 17,9 % slučajeva (od toga je većina uz pridržaj 85,4%) (Tablica 2)

Tablica 2 - Mjere i sankcije izrečene maloljetnim počiniteljima u 2020. godini*

Unapređenje kvaliteta života djece i mladih

IZREČENE MJERE I SANKCIJE	BROJ OSUĐENIH MALOLJETNIH POČINITELJA
Odgojne mjere - svega	220
<i>Mjere upozorenja - sudski ukor</i>	2
<i>Mjere upozorenja - posebne obveze</i>	71
<i>Mjere pojačanog nadzora - upućivanje u disciplinski centar</i>	19
<i>Mjere pojačanog nadzora - pojačana briga i nadzor (PBN)</i>	77
<i>Mjere pojačanog nadzora - PBN uz dnevni boravak u odgojnoj ustanovi</i>	2
<i>Zavodske mjere - upućivanje u odgojnu ustanovu</i>	21
<i>Zavodske mjere - upućivanje u odgojni zavod</i>	21
<i>Zavodske mjere - upućivanje u posebnu odgojnu ustanovu</i>	7
Maloljetnički zatvor	7
Pridržaj maloljetničkog zatvora	41
UKUPNO	268

*Državni zavod za statistiku (Statistička izvješće 2020.)

Maloljetni počinitelji osuđivani su većinom za kaznena djela imovinskog karaktera (55,6 %), slijede kaznena djela protiv zdravlja ljudi (15 %), te protiv spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (7,8 %) i protiv života i tijela (7,5 %). (Tablica 3)

Tablica 3 - Vrste kaznenih djela za koja su maloljetni počinitelji osuđeni tijekom 2020. godine*

KAZNENA DJELA	BROJ OSUĐENIH MALOLJETNIKA
PROTIV ČOVJEČNOSTI I LJUDSKOG DOSTOJANSTVA	2
PROTIV ŽIVOTA I TIJELA	20
PROTIV LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA	0
PROTIV RADNIH ODNOSA I SOCIJALNOG OSIGURANJA	0
PROTIV OSOBNE SLOBODE	16
PROTIV PRIVATNOSTI	0
PROTIV ČASTI I UGLEDA	0
PROTIV SPOLNE SLOBODE	4
PROTIV SPOLNOG ZLOSTAVLJANJA I ISKORIŠTAVANJA DJETETA	21
PROTIV BRAKA, OBITELJI I DJECE	1
PROTIV ZDRAVLJA LJUDI	40
PROTIV OKOLIŠA	0
PROTIV SIGURNOSTI PROMETA	1
PROTIV IMOVINE	149
PROTIV GOSPODARSTVA	0
PROTIV RAČUNALNIH SUSTAVA, PROGRAMA I PODATAKA	0

Unapređenje kvaliteta života djece i mladih

PROTIV KRIVOTVORENJA	4
PROTIV INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA	0
PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI	0
PROTIV PRAVOSUĐA	1
PROTIV JAVNOG REDA I MIRA	9
PROTIV BIRAČKOG PRAVA	0
PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE	0
PROTIV STRANE DRŽAVE ILI MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE	0
PROTIV ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE	0
SPOREDNO KAZNENO ZAKONODAVSTVO (IZVAN KZ-A)	0
UKUPNO	268

* Državni zavod za statistiku (Statistička izvješće 2020.)

Iako se radi o mlađim punoljetnicima, uvidom u podatke u Tablici 4, uočava se da im je u većini predmeta izrečena kazna zatvora (89,5%), no od toga uvjetno ili djelomično uvjetno u 83% predmeta. Drugim riječima, mlađi punoljetni počinitelji osuđeni su na bezuvjetnu kaznu zatvora u 17% predmeta. Maloljetnički zatvor izrečen je u 5,4% slučajeva, od toga većinom u pridržaju (90,2%). Odgojne mjere izrečene su mlađim punoljetnicima u 4,5% slučajeva. Navedeni podaci, iz kojih proizlazi da je relativno mali udio bezuvjetnih kazni zatvora u ukupnom broju izrečenih sankcija, mogu ukazivati na osviještenost i senzibilitet sudaca (i državnih odvjetnika) na specifičnosti mladih počinitelja. Autoricama nisu bili dostupni podaci koliko je uz pridržaj maloljetničkog zatvora izrečeno odgojnih i drugih mjera.

Tablica 4 - Mjere i sankcije izrečene mlađim punoljetnim počiniteljima u 2020. godini*

IZREČENE MJERE I SANKCIJE	BROJ OSUĐENIH MLADIH PUNOLJETNIKA
Maloljetnički zatvor	5
Pridržaj maloljetničkog zatvora	46
Zatvor, svega	842
<i>Zatvor, uvjetno</i>	670
<i>Zatvor, djelomično uvjetno</i>	29
Novčana kazna, svega	5
<i>Novčana kazna, uvjetno</i>	3
<i>Novčana kazna, djelomično uvjetno</i>	0
Odgojne mjere	42
Sudska opomena	0
Osuđeni, a oslobođeni kazne	1
UKUPNO	941

*Državni zavod za statistiku (Statistička izvješće 2020.)

Tijekom 2020. godine, osuđeni mlađi punoljetni počinitelji većinom su počinili kaznena djela protiv imovine (54,1%), zatim protiv zdravlja ljudi (9,1%), života i tijela (7,3%), javnog reda (6,3%),

Unapređenje kvaliteta života djece i mladih

osobne slobode (6%) i sigurnosti prometa (5,8%). Usporedbom s osuđenim maloljetnim počiniteljima, uočava se manji udio kaznenih djela protiv spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta. Kod maloljetnika ovaj udio iznosi 7,8% u ukupnom broju kaznenih djela za koja su osuđeni, dok je kod mladih punoljetnih osuđenih počinitelja taj udio 1,8 %. Utvrđivanje mogućih razloga koji su u pozadini uočenih razlika prelaze okvire ovoga rada. (Tablica 5)

Tablica 5 - Vrste kaznenih djela za koja su mlađi punoljetni počinitelji osuđeni tijekom 2020. godine*

KAZNENA DJELA	BROJ OSUĐENIH MLADIH PUNOLJETNIKA
PROTIV ČOVJEČNOSTI I LJUDSKOG DOSTOJANSTVA	0
PROTIV ŽIVOTA I TIJELA	69
PROTIV LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA	0
PROTIV RADNIH ODNOSA I SOCIJALNOG OSIGURANJA	1
PROTIV OSOBNE SLOBODE	56
PROTIV PRIVATNOSTI	2
PROTIV ČASTI I UGLEDA	0
PROTIV SPOLNE SLOBODE	9
PROTIV SPOLNOG ZLOSTAVLJANJA I ISKORIŠTAVANJA DJETETA	17
PROTIV BRAKA, OBITELJI I DJECE	14
PROTIV ZDRAVLJA LJUDI	86
PROTIV OKOLIŠA	4
PROTIV OPĆE SIGURNOSTI	5
PROTIV SIGURNOSTI PROMETA	55
PROTIV IMOVINE	509
PROTIV GOSPODARSTVA	12
PROTIV RAČUNALNIH SUSTAVA, PROGRAMA I PODATAKA	9
PROTIV INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA	0
PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI	0
PROTIV PRAVOSUĐA	5
PROTIV JAVNOG REDA	59
PROTIV BIRAČKOG PRAVA	0
PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE	0
PROTIV STRANE DRŽAVE ILI MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE	0
PROTIV ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE	0
SPOREDNO KAZNENO ZAKONODAVSTVO (IZVAN KZ-A)	0
UKUPNO	941

* Državni zavod za statistiku (Statistička izvješće 2020.)

Mjere i sankcije prema maloljetnicima i mlađim punoljetnim osobama koje se provode u zatvorskom sustavu

U Upravi za zatvorski sustav i probaciju, unutar zatvorskog sustava, prema maloljetnicima se izvršavaju: odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod, kazna maloljetničkog zatvora, istražni zatvor izrečen maloljetnicima i sigurnosne mjere izrečene uz odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod i kaznu maloljetničkog zatvora.

Odgojna mjera upućivanja u odgojni zavod izvršava se u Odgojnom zavodu u Turopolju (muškarci) i Odgojnom zavodu u Požegi (žene) sukladno Pravilniku o načinu izvršavanja odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod.

Kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u zatvorenim i poluotvorenim uvjetima (za muškarce), te zatvorenim, poluotvorenim i otvorenim uvjetima (za žene) u Kaznionici u Požegi.

Maloljetni počinitelji tijekom boravka u istražnom zatvoru ostvaruju neka prava u širem opsegu od prava punoljetnih osoba (npr. pravo na više posjeta članova obitelji).

Kazna zatvora za mlade punoljetne osuđene osobe, izvršava se u jednom od zatvora ili kaznionica. Mlađi punoljetnici kaznu zatvora izvršavaju zajedno s ostalim punoljetnim zatvorenicima.

Mjere i sankcije koje se provode u okviru probacijske službe

Pojam probacije nije jednostavno definirati obzirom je riječ o složenom konceptu (Milivojević, Tomašković, 2011.) koji obuhvaća sve probacijske aktivnosti u području kaznenog pravosuđa: prije pokretanja postupka, tijekom postupka, izvršavanje sankcija/mjera u zajednici i izvršavanje kazne zatvora. Kovčo Vukadin i dr. (2009.) u svom radu konstatiraju da je povećanje stope kriminaliteta i posljedično veća stopa zatvaranja dovela do prenapučenosti penalnog sustava, kako u svijetu tako i u Hrvatskoj. Evaluacija postojećih programa tretmana počinitelja kaznenih djela unutar penalnog sustava nije dale zadovoljavajuće rezultate u smislu uspješne reintegracije i smanjenja recidiva kod počinitelja kaznenih djela nakon izlaska s izdržavanja kazne zatvora. To je potaknulo mnoge zemlje da se okrenu alternativnim sankcijama, stoga probacijski sustavi danas postoje u većini europskih zemalja, među kojima je i Hrvatska. Možda najjasniji pojam riječi „probacija“ nalazimo u ranijem Zakonu o probaciji (Narodne novine, broj 153/2009) kojim se probacija određuje kao „uvjetovana i nadzirana sloboda počinitelja kaznenog djela tijekom koje službenici probacije provode postupke usmjerene na smanjenje rizika da počinitelj ponovi kazneno djelo“.

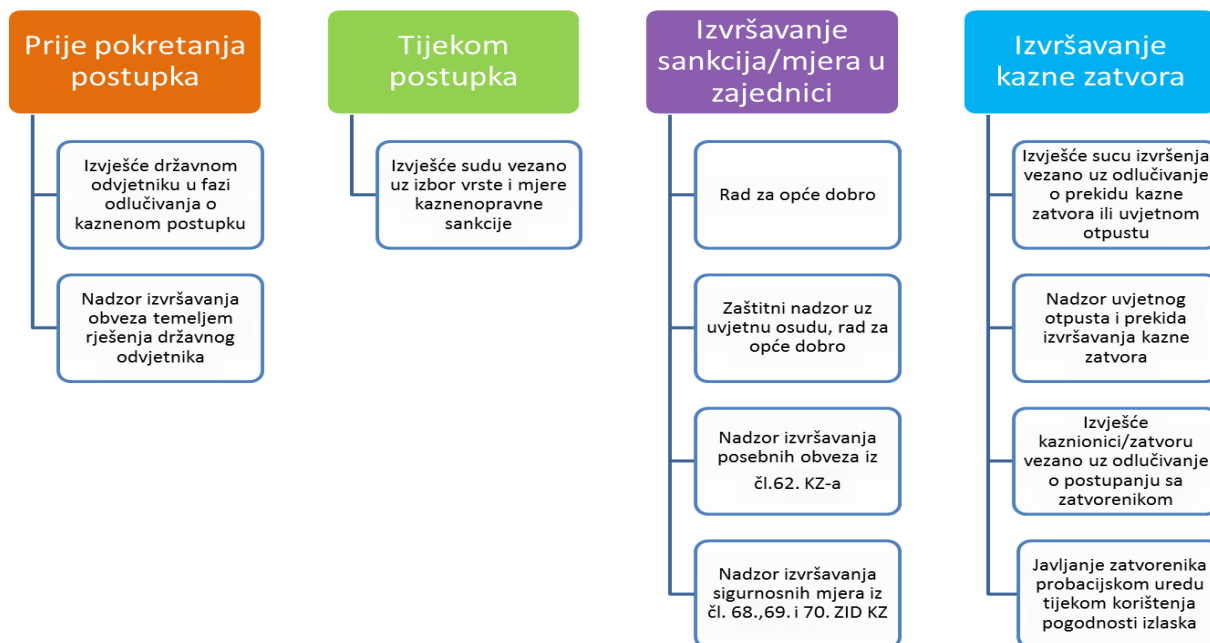
Zakonski propisi relevantni za rad probacijske službe su:

- Zakon o probaciji (NN, broj 99/18.)
- Pravilnik o načinu obavljanja probacijskih poslova (NN, broj 68/19)
- Zakon o izvršavanju kazne zatvora (NN, broj 128/99., 55/00., 59/00., 129/00., 59/01., 67/01., 11/02., 190/03., 76/07., 27/08., 83/09., 18/11., 48/11., 125/11., 56/13., 150/13. i 98/19.)
- Kazneni zakon (NN, broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. i 101/17., 118/18 i 126/19.)
- Zakon o kaznenom postupku (NN, broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17., i 126/19.)
- Pravilnik o izvršavanju psihosocijalnog tretmana izrečenog počinitelju kaznenog djela s obilježjem nasilja (NN, broj 103/18.)

Osim na hrvatske propise i strateške dokumente, probacijska praksa oslanja se na preporuke i okvirnu odluku Vijeća Europe koja se odnosi na izvršavanje sankcija i mjera u zajednici:

- Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (NN 91/10., 81/13., 124/13., 26/15., 102/17., 68/18. i 70/19.)
- Preporuka br. R(2017)3 Odbora ministara državama članicama o Europskim pravilima o sankcijama i mjerama u zajednici
- Preporuka br. R/(2010) 1 Odbora ministara državama članicama o Europskim probacijskim pravilima
- Okvirna odluka Vijeća 2008/947/PUP o primjeni načela uzajamnog priznavanja presuda i uvjetnih odluka s ciljem nadzora uvjetnih mjera i sankcija

Za lakše razumijevanje širokog opseg poslova koji su u nadležnosti hrvatske probacijske službe, opravdano ih je prikazati po fazama kaznenog postupka (Izvešće o radu probacijske službe za 2019., Vlada RH, 2020.)

Slika 1 - Shematski prikaz probacijskih poslova po pojedinim fazama kaznenog postupka (preuzeto iz Izvešća probacijske službe za 2019. godinu)

Razmatrajući razvoj probacije, evidentno je da je ona u početku bila zamišljena kao uvjetna odgoda kazne zatvora ili alternativa kazni zatvora kada je to bilo opravdano svrhom kažnjavanja. (Aljinović, 2021.) Suvremena probacija uključena je u sve dijelove kaznenog pravosuđa, od prethodnog postupka, tijekom kaznenog postupka, do izvršavanja kaznenih sankcija i postpenalnog razdoblja.

Ne umanjujući važnost svih probacijskih poslova, oni koji, po mišljenju autorica, naročito doprinose učinkovitosti izricanja ili provedbe mjera i kaznenih sankcija su izvješća i zaštitni nadzor.

Probacijski službenici prilikom pisanja izvješća u postupku odlučivanja o kaznenom progonu, prijedlogu vrste i mjere kaznenopravne sankcije (državno odvjetništvo), ili odluci o izboru vrste i mjere kaznenopravne sankcije (sud), prikupljaju podatke koje podnositelj zahtjeva za izvješćem zatražio, dodatne podatke koje procjene potencijalno korisnim, te daju stručno mišljenje vezano uz svrhu traženja izvješća. Izvešće može sadržavati procjenu kriminogenih rizika i tretmanskih potreba osobe uključene u probaciju, koja se donosi temeljem rezultata primjene Sustava procjene počinitelja (u daljnjem tekstu SPP) (Antolović i dr. 2017.) Iz dosadašnjeg iskustva, manji dio sudaca i državnih odvjetnika smatra ova izvješća od velikog značaja jer im pomažu pri donošenju odluke, posebno kad mlađih počinitelja kaznenih djela, za koje se procjenjuje da su ranjiviji, ali i prijemčljiviji za tretmanske utjecaje. Samim time, veća je vjerojatnost i da će izrečene sankcije i mjere biti svrhovitije. Nažalost, još uvijek je iznimno mali broj zahtjeva za ovim vrstama izvješća.

Probacijska služba, na traženje suca izvršenja u postupku odlučivanja o uvjetnom otpustu, dostavlja izvješće koje se najčešće odnosi na smještaj i prihvata osuđenika, no može sadržavati i podatke o mogućnostima izvršavanja određenih obveza u zajednici u koju se otpušta (npr. nastavka liječenja). Sudac izvršenja može tražiti izvješće probacijskog službenika i kada odlučuje o prekidu kazne. Tijekom izvršavanja kazne zatvora, zatvor ili kaznionica mogu zatražiti specifične podatke povezane sa primarnom sredinom zatvorenika npr. prilikom odobravanja pogodnosti izlaska.

Kažnjavanje i oduzimanje slobode maloljetnim počiniteljima, mora biti *ultima ratio* i izrečeno u najkraćem mogućem trajanju. (Radić, 2017.) Autorice se u potpunosti slažu s iznesenim, no isto bi proširile i na osobe koje su u trenutku počinjenja kaznenih djela bile mlađi punoljetnici. Prednost bi, kada to zakon i utvrđene okolnosti kaznenog djela dozvoljavaju, trebalo dati izricanju alternativnih sankcija. U vezi s navedenim, najznačajnija mjera u nadležnosti probacijske službe u smislu mogućnosti

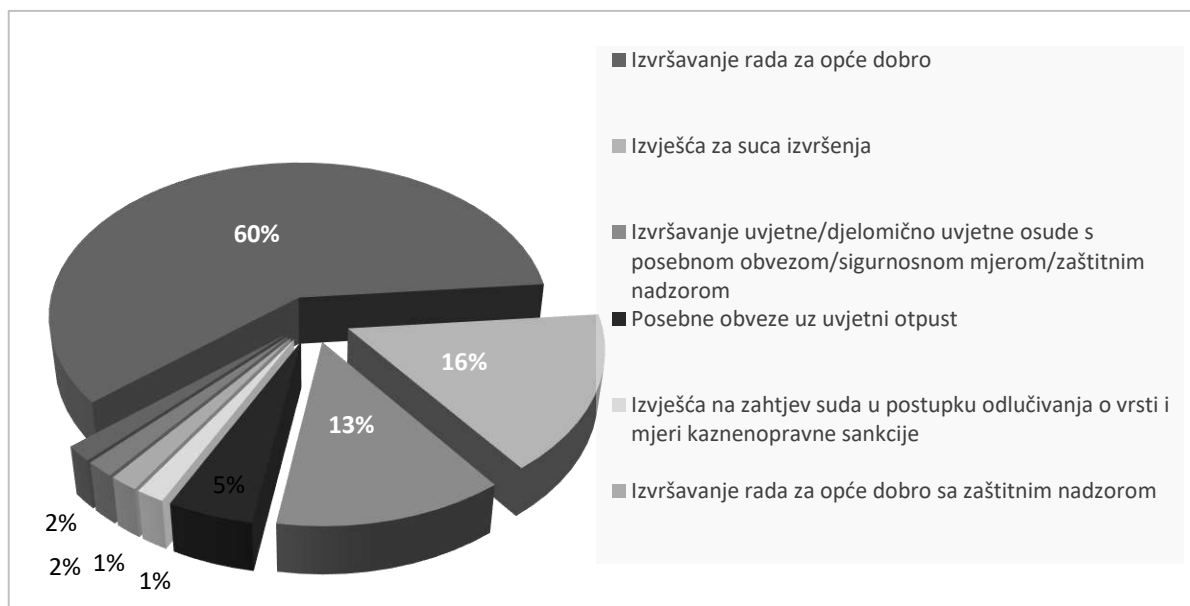
sveobuhvatnog tretmanskog utjecaja na počinitelja kaznenih djela je izvršavanje zaštitnog nadzora. Zaštitni nadzor se temeljem Kaznenog zakona izriče počinitelju za kojega sud procjeni da mu je potrebna pomoć, vođenje i nadzor kako ubuduće ne bi činio kaznena djela i kako bi se lakše uključio u društvo. Iako je zaštitni nadzor moguće izreći bez obzira na kronološku dob počinitelja, u Kaznenom zakonu je istaknuto da sud izriče zaštitni nadzor uz uvjetnu osudu, rad za opće dobro ili uvjetni otpust ako je izrekao kaznu zatvora veću od šest mjeseci i radi se o počinitelju koji je mlađi od dvadeset i pet godina. Zakonodavac je prepoznao važnost stručnog rada s mladim počiniteljima, no u praksi se zaštitni nadzor još uvijek nedovoljno izriče. Uz zaštitni nadzor, sud može istovremeno odrediti i jednu ili više sigurnosnih mjera ili posebnih obveza. One se najčešće izriču ukoliko je riječ o osobi koja je razvila neki oblik ovisnosti o raznim psihoaktivnim tvarima ili alkoholu, kod koje je utvrđena psihijatrijska dijagnoza ili je indiciran psihosocijalni tretman nasilničkog ponašanja. No, neovisno od toga, ukoliko sud i nije izrekao sigurnosnu mjeru ili posebnu obvezu, a riječ je o osobi za koju probacijski službenik procjeni da postoji potreba uključivanja u neki od dodatnih tretmana ili liječenje, može dodati obvezu osuđeniku u Pojedinačni program postupanja (u daljnjem tekstu Program), no samo ukoliko mu je odlukom suda izrečen zaštitni nadzor. Isto se odnosi na bilo koji drugi program dostupan u probacijskom uredu ili zajednici (npr. Škola za roditelje, Financijsko planiranje). Poteškoće u radu probacijskih službenika stvara dualnost uloga, što je karakteristično i za druge zemlje (Maloić, S. 2015.) Naime, u slučaju potrebe za uključivanjem u neki oblik liječenja, probacijski službenik je u ulozi i pomagača ali i nadzornika, u smislu da kontrolira osuđenika je li se javio liječniku kojem je upućen i sl. (Maloić, S., Mažar, A. 2014.) Ovo je naročito naglašeno ukoliko je osuđenik uključen u neki od posebnih tretmanskih programa unutar probacijskog ureda, koji provode probacijski službenici. Kako je kod zaštitnog nadzora primarna uloga probacijskog službenika ujedno i savjetodavna, prije izrade Programa, koji je kompleksniji nego kod ostalih mjera, obvezna je primjena SPP-a (Knotek Maloić, Ž., Pavlič, S. 2019.) Sukladno detektiranim kriminogenim čimbenicima i tretmanskim potrebama počinitelja, kao i svim drugim dostupnim podacima, izrađuje se Program čije ciljeve realizira osuđenik uz pomoć i podršku probacijskog službenika.

Od ukupnog broja zaprimljenih predmeta u 2019. godini (Tablica 5), 36,9% predmeta odnosi se na izradu izvješća na zahtjev suca izvršenja, 29,1% predmeta na rad za opće dobro, 13,4% predmeta na uvjetni otpust, a 12,1% predmeta na uvjetnu/djelomično uvjetnu osudu sa zaštitnim nadzorom i/ili posebnom obvezom i/ili sigurnosnom mjerom. U manjoj mjeri su zastupljeni predmeti koji se odnose na izradu izvješća na zahtjev kaznonice/zatvora (2,7%), izvršavanje obveza po rješenju državnog odvjetnika (2,2%), izvršavanje djelomične uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom/posebnom obvezom/sigurnosnom mjerom (1,4%), te predmeti koji se odnose na pogodnosti izlaska iz zatvora (1%).

Izdvojimo li iz ukupnog broja kaznenopravnih predmeta one koji se odnose na počinitelje koji su u trenutku zaprimanja predmeta imali između 18 i 21 godinu (Tablica 5, Slika 2), vidimo da je njihov udio u ukupnom broju predmeta 1,6% odnosno da se radi od svega 62 predmeta (interni podaci Sektora za probaciju).

Tablica 5 - Zastupljenost pojedinih probacijskih poslova u ukupnom broju predmeta, za sve počinitelje ukupno i mlađe punoljetne počinitelje (predmeti zaprimljeni 2019. godine)

PROBACIJSKI POSLOVI	SVI POČINITELJI		MLADI PUNOLJETNICI	
	BROJ	%	BROJ	%
Izvršavanje rada za opće dobro sa sigurnosnom mjerom/zaštitnim nadzorom	1112	29,07	38	61,29
Izvršavanje uvjetne/djelomično uvjetne osude s posebnom obvezom/sigurnosnom mjerom/zaštitnim nadzorom	517	13,52	8	12,90
Posebne obveze uz uvjetni otpust	511	13,36	3	4,84
Izvršenje naložene obveze po rješenju državnog odvjetnika u prethodnom postupku	84	2,20	1	1,61
Pogodnosti izlazaka iz zatvora	38	0,99	1	1,61
Prekid izvršavanja kazne zatvora	24	0,63	0	0,00
Izvješća na zahtjev državnog odvjetnika/suda u postupku odlučivanja o vrsti i mjeri kaznenopravne sankcije	23	0,60	1	1,61
Izvješća za suca izvršenja	1412	36,92	10	16,13
Izvješća za kaznionicu ili zatvor	104	2,72	0	0,00
UKUPNO	3825	100	62	100

Slika 2 - Probacijski poslovi prema mlađim punoljetnicima, predmeti zaprimljeni u 2019. godini

Rad za opće dobro izrečen je mlađim punoljetnim počiniteljima u 61,3% presuda, uvjetna/djelomično uvjetna osuda osuda sa zaštitnim nadzorom i/ili posebnom obvezom i/ili sigurnosnom mjerom u 12,9 presuda, posebne obveze uz uvjetni otpust u 4,8%. Izvješća za suca izvršenja zastupljena su u 16,1% predmeta, izvješća na zahtjev državnog odvjetnika/suda u postupku odlučivanja o vrsti i mjeri kaznenopravne sankcije svega u 1,61 %, dok zatvori i kaznionice nisu tijekom promatrane godine zatražili niti jedno izvješće. Izvršavanje obveze u prethodnom postupku zatraženo je

jednom (1,61%), kao i nadzor pogodnosti izlaska iz zatvora, dok nije zaprimljen niti jedan predmet vezan uz prekid izvršavanja kazne zatvora.

Detaljnijom analizom internih podataka probacijske službe, uočava se da je, od ukupno 49 presude/rješenja kojima je izrečen rad za opće dobro, uvjetna/djelomično uvjetna osuda ili uvjetni otpust, svega u 2 sudske odluke izrečen zaštitni nadzor, u 4 sigurnosna mjera, u 5 posebna obveza, dok je u jednoj presudi uz uvjetnu osudu izrečen zaštitni nadzor i sigurnosna mjera. Ukupno se radi o 12 (24,5%) sudskih odluka. Prema mišljenju autorica, time je propuštena zakonska mogućnost da se osuđene mlađe punoljetnike uključi u neki od oblika stručnog tretmana. U presudama, prvenstveno onima u kojima nisu izrečene neka od posebnih obveza ili sigurnosnih mjera, smatramo da bi izricanje zaštitnog nadzora doprinijelo individualizaciji pristupa počiniteljima, te da bi stručna pomoć, savjetovanje i usmjeravanje od strane probacijskih stručnjaka, kao i mogućnost uključivanja u neke od stručnih programa unutar probacijske službe ili u zajednici, dodatno doprinijelo složenom procesu rehabilitacije osuđenika.

Zaključak

Maloljetni počinitelji kaznenih djela u Republici Hrvatskoj, mjere i sankcije izvršavaju najvećim dijelom u sustavu socijalne skrbi, dok u zatvorskom sustavu izvršavaju odgojnu mjeru upućivanja u odgojni zavod i kaznu maloljetničkog zatvora.

Osuđene mlađe punoljetnike nalazimo u oba sustava, ovisno o mjeri ili sankciji koja ima je izrečena. Među osobama uključenim u probaciju, manji je broj mladih punoljetnih osoba s najčešće izrečenom jednom od alternativnih sankcija, ili izvršavaju posebnu obvezu izrečenu uz uvjetni otpust. Zakonodavac je uvažio da kronološka (i zakonska) dob punoljetnosti od 18 godina ne odgovara kod svih osoba očekivanom stupnju psihofizičke i socijalne zrelosti, te je, pod određenim okolnostima omogućio da se mlađim punoljetnicima, koji su kazneno djelo počinili kao maloljetni, sudi prema Zakonu o sudovima za mladež. Također je, iz istih razloga, u Kaznenom zakonu istaknuto da sud izriče zaštitni nadzor uz uvjetnu osudu, rad za opće dobro ili uvjetni otpust ako je izrekao kaznu zatvora veću od šest mjeseci i radi se o počinitelju koji je mlađi od dvadeset i pet godina.

Autorice primjećuju da za razliku od maloljetnika, postoji manji broj referenci koje se odnose ciljano na mlađe punoljetnike koji izvršavaju mjere i kaznenopravne sankcije u sva tri sustava. Međutim, prema razmatranim podacima, čini se da, u postojećim zakonskim okvirima, ima prostora za češće određivanje dodatnih mjera mladim počiniteljima. Učestalije izricanje zaštitnog nazora, probacijskim službenicima omogućilo bi mogućnost kvalitetnije individualizacija tretmana, a time i očekivano uspješniju resocijalizaciju počinitelja i njegovu integracija u zajednicu.

Literatura:

1. Aljinović, N. (2021.): Institut probacije u Republici Hrvatskoj – izvršavanje suvremenih alternativa, *Policija i sigurnost* (Zagreb), godina 30., broj 1, str. 64 - 99
2. Antolović, Lj., Mandić Zovko, M., Pavlič, S., Knotek Maloić, Ž. (2017.): Izvršavanje rada za opće dobro, uvjetne osude, obveza na zahtjev državnog odvjetnika, izrada izvješća u postupku donošenja odluke o mjeri i vrsti kaznenopravne sankcije i drugih poslova iz djelokruga Odjela za probacijske poslove - Priručnik s uputama. Ministarstvo pravosuđa RH. *Interni materijal*.
3. Carić, A. (2006.): Provedba standarda UN za maloljetničko pravosuđe u hrvatskom maloljetničkom zakonodavstvu, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 43, 1/2006., str. 1.-16.*
4. Carić, A. (2009.) Mlađi punoljetnici i dugotrajni zatvor: Quo vadis hrvatsko maloljetničko zakonodavstvo, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 46, 3/2009., str. 507.-511.*
5. Izvješće o radu probacijske službe za 2019. godinu, Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, 2020.
6. Izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda za 2019. godinu, Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, 2020.
7. Izvješće o radu Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava u 2020. godini (29. travanj 2021.), objavljeno na: <http://www.dorh.hr/dorh29042021>, zadnji put posjećeno 9. lipnja 2021.
8. Kazneni zakon (Narodne novine, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19)

9. Knotek Maloić, Ž., Pavlič, S. (2019): Počinitelji kaznenih djela – rizici i potrebe: individualizacija postupanja u izvršavanju mjera i sankcija u zajednici, *Zbornik radova Položaj marginalizovanih grupa u društvu*, Banja Luka, 2019. str. 179-188
10. Konvencija o pravima djeteta (1990.), objavljeno na: <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/ujedinjeni-narodi/konvencija-o-pravima-djeteta>, zadnji put posjećeno 9. lipnja 2021.
11. Kovčo Vukadin, I., Rajić, S., Balenović, M. (2009.): Uspostava probacijskog sustava - novi izazov za Hrvatsku?, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu* (Zagreb), vol. 16, broj 2/2009, str. 711-751.
12. Maloić, S. (2015): Probacija prema punoljetnim počiniteljima kaznenih djela-pomoć ili nadzor. *Kriminologija i socijalna integracija*, 23,1,157-179
13. Maloić, S., Mažar, A. (2014): Pristupi i tehnike rada s ovisnicima u probaciji. *Kriminologija i socijalna integracija*, 22, 1, 211-239
14. Mandić, S. (2017): Usporedba percepcije maloljetničkog pravosuđa između centara za socijalnu skrb, državnih odvjetništava i sudova za mladež, Diplomski rad: Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, objavljeno na: <https://repozitorij.erf.unizg.hr/islandora/object/erf:180>, zadnji put posjećeno 9. lipnja 2021.
15. Milivojević, L., Tomašković, R. (2011.): Sustav probacije u RH i alternative kazni zatvora, *Policajska sigurnost* (Zagreb), godina 20. (2011), broj 1., str. 47-58
16. Nacionalna strategija za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2020., objavljeno na: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//ZPPI/Strategije%20-%20OGP/socijalna%20politika//NACIONALNA%20STRATEGIJA%20ZA%20PRAVA%20DJECE%20U%20RHZA%20RAZDOBLJE%20OD%202014.%20DO%202020.%20GODINE%5B1%5D.pdf>, zadnji put posjećeno 9. lipnja 2021.
17. Pravilnik o načinu izvršavanja odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod (Narodne novine, broj 22/13)
18. Pravilnik o obavljanju probacijskih poslova (Narodne novine, broj 68/19)
19. Pravilnik o izvršavanju psihosocijalnog tretmana izrečenog počinitelju kaznenog djela s obilježjem nasilja (Narodne novine, broj 03/18)
20. Prekršajni zakon (Narodne novine, broj 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17, 118/18)
21. Radić, I. (2017.): Hrvatski sustav maloljetničkih sankcija: trenutačno stanje i prijedlozi za promjenu, *Hrvatski ljetopis za kaznenu znanost i praksu* (Zagreb), vol. 24, broj 1/2017., str. 83-115
22. Smjernice Odbora ministara Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci od 25. ožujka 2013., objavljeno na: www.Udruga-dijete-razvod.hr/wp-content/Smjernice-pravosudje-prilagodjeno-djeci-prijevod-hr-v.1.apdf, zadnji put posjećeno 9. lipnja 2021.
23. Ricijaš, Neven (2017.): Dobre prakse i izazovi u kontekstu maloljetničke delinkvencije u Hrvatskoj, (U): Kovačević, R. i sur. (UR) *Maloljetnička delinkvencija - dijalog, razmjena iskustava i znanja* : OFF SET, Tuzla, Bosna i Hercegovina (HR 123-144; ENG 123-144), objavljeno na: https://bib.irb.hr/datoteka/728214.FINAL-Dobre_prakse_i_izazovi.pdf, zadnji put posjećeno 9. lipnja 2021.
24. Statistička izvješća, Državni zavod za statistiku, objavljeno na: https://www.dzs.hr/PXWeb/Menu.aspx?px_db=Pravosudje&px_language=hr&rxid=af249fc4-7843-4027-b199-8b2f215a8002, zadnji put posjećeno 9. lipnja 2021.
25. Strategija Vijeća Europe za prava djeteta 2016. do 2021., objavljeno na: <https://rm.coe.int/strategija-vijeca-europe-za-prava-djeteta-croatia/1680931c64>, zadnji put posjećeno 9. lipnja 2021.
26. Smjernice Odbora ministara Vijeća Europe o pravosuđu prilagođenom djeci, objavljeno na: <https://rm.coe.int/16806a450a>, zadnji put posjećeno 9. lipnja 2021.
27. Standardna minimalna pravila Ujedinjenih naroda za maloljetničko pravosuđe („Pekinska pravila“, 1985), (A/RES/40/33), objavljeno na: <http://www.un.org/documents/ga/res/40/a40r033.htm>, zadnji put posjećeno 9. lipnja 2021.
28. UN Guidelines on the Prevention of Juvenile Delinquency: The Riyadh Guidelines (1990.), objavljeno na: <https://resourcecentre.savethechildren.net/library/united-nations-guidelines->

- [prevention-juvenile-delinquency-riyadh-guidelines-ares45112](#), zadnji put posjećeno 9. lipnja 2021.
29. Usporedan prikaz dobnih granica kaznene odgovornosti i dobnih granica za primjenu institucionalnih mjera i kazne zatvora u različitim europskim zemljama, vidi u Dunkel, F. Stando-Kawecka, B., Juvenile imprisonment, u Dunkel, F. Horsfield, P., Pruin, I. (ur.), *Juvenile Justice Systems in Europe*, vol. 4., 2011., str. 1792. – 1795.
  30. Zagorec, M. (2017.): Problematika postupanja prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela, *Policija i sigurnost* (Zagreb), godina 26. (2017), broj 4, str. 283-301
  31. Zakon o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine, broj 14/21)
  32. Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje (Narodne novine, broj 133/12)
  33. Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, broj 152/8, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19)
  34. Zakon o probaciji (Narodne novine, broj 153/2009)
  35. Zakon o probaciji (Narodne novine, broj 99/18)
  36. Zakon o potvrđivanju Europske konvencije o ostvarivanju dječjih prava (Narodne novine, broj 1/2010)
  37. Zakon o sudovima za mladež (Narodne novine, broj 84/11, 143/12, 148/13, 56/15, 126/19)

Sentencing and enforcement of criminal measures and sanctions against juveniles and young adults in the Republic of Croatia

***Snježana Pavlić, prof. sociology and pedagogy
Ministry of Justice and Public Administration of the Republic of Croatia
Directorate for Prison System and Probation, Sector for Probation***

***Željka Knotek Maloić, prof. psychology
Ministry of Justice and Public Administration of the Republic of Croatia
Directorate for Prison System and Probation, Sector for Probation***

Summary: *The introductory part of the paper addresses the issue of juveniles and young adults who are perpetrators of criminal offenses. The legislative framework is outlined briefly, in addition to the measures and sanctions imposed on juveniles and young adults in the Republic of Croatia in criminal proceedings. In the central section of the paper, the authors highlight the particularities of the criminal justice system for juveniles (basic principles, relevant laws and envisaged sanctions), and institutions where criminal measures and sanctions are implemented, with emphasis on those within the competence of the Directorate for Prison System and Probation of the Ministry of Justice and Public Administration. Furthermore, criminal sanctions imposed on young adults are presented in more detail for which the implementation is conducted within the framework of the probation service. The paper also reviews the types of criminal offenses for which juveniles and young adults are most frequently sentenced to an educational measure or criminal sanction.*

Key words: *juveniles, young adults, legislation, probation*